

Dosarul nr. 3ra-509/23
2-20023414-01-3ra-26052023

prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul central – V. Potlog
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat – G. Colev, A. Curdov, Ș. Starciuc

ÎNCHEIERE

13 decembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Ion Stegărescu în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia și a recursului depus de avocatul Anatolie Casap în interesele Lilieii Amanu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Amanu împotriva Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia, terț Inspectoratul de Stat al Muncii, Ioana Stoica, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea restabilirii în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței la serviciu, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2023 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă:

La 18 februarie 2020, Lilia Amanu a depus cerere de chemare în judecată în împotriva Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia, terț Inspectoratul de Stat al Muncii, solicitând anularea actului administrativ individual – Ordinul nr 304-p din 28 noiembrie 2019 privind încetarea contractului individual de muncă cu Lilia Amanu, obligarea restabilirii în funcție de director a IP GM Porumbrei, încasarea prejudiciului material pentru perioada privării ilegale de dreptul la muncă în sumă echivalentă salariului de funcție cu toate sporurile și adausurile, compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu prezentul proces și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei. (f.d.1-3, vol. I)

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 03 decembrie 2020 reclamanta Lilia Amanu, reprezentată de avocatul Anatolie Casap, a solicitat anularea Ordinului nr 304-p din 28 noiembrie 2019 privind încetarea contractului individual de muncă cu Lilia Amanu, obligarea Direcției de Învățământ General Cimișlia să restabilească reclamanta în funcția de director a IP GM Porumbrei, încasarea din contul Direcției Învățământ General în beneficiul reclamantei, a salariului pe toată perioada privării ilegale de dreptul la muncă începând cu data de 02 decembrie 2019 - până la restabilirea reclamantei în funcția de director al

Instituției Publice „Gimnaziul Porumbrei” anterior deținută, cu reținerile stabilite de lege, încasarea din contul Direcției Învățământ General Cimișlia în beneficiul reclamantei a unei compensații pentru prejudiciul moral cauzat, în cuantum de 100 000 lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate de către reclamantă în legătură cu înaintarea prezentei acțiuni. (f.d.103 - 106, vol. I)

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că prin Ordinul DÎG nr.274-p din 22 decembrie 2016, a fost numită în funcția de director a IP GM Porumbrei, s. Porumbrei pentru o perioadă de 5 ani, începând cu 22 decembrie 2016 până la 22 decembrie 2021, fiind semnat contractul individual de muncă nr.25/16 din 22 decembrie 2016.

A menționat că temei în emiterea ordinului menționat, prin care a fost angajată în funcția de director al IP GM Porumbrei, s. Porumbrei, a servit prevederile art. 50 alin. (5) și (6) din Codul educației nr. 152/2014, ca urmare a participării la concursul public pentru ocuparea funcției respective, concurs desfășurat în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Educației nr.163/2015, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general, cu modificările și completările ulterioare.

Prin Ordinul nr.304-p din 28 noiembrie 2019, a fost încetat contractul individual de muncă nr.25/16 din 22 decembrie 2016 în legătură cu revenirea în funcția deținută a dnei Stoica Ioana, începând cu 02 decembrie 2019, fiind invocate prevederile art.82 lit.f) din Codul muncii.

Reclamanta consideră că acest ordin este vădit ilegal și l-a contestat prin cerere prealabilă, însă nu a primit un careva răspuns, fiindu-i comunicat să se adreseze în judecată.

Invocând prevederile art.82 lit.f) din Codul muncii, reclamanta a menționat că, contractul individual de muncă, urma să expire la data de 22 decembrie 2021, ultima nefiind angajată în condițiile art.55 lit.a) Codul Muncii, ci în temeiul art.50 alin.(6) Codul Educației, care stabilește că directorul și directorii adjuncți ai instituției publice de învățământ general sânt numiți în funcție pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcția devenind vacantă.

A invocat că pârâtul a aplicat vădit eronat legea materială și în partea ce privește suspendarea raporturilor de muncă cu Ioana Stoica și ca efect, restabilirea acesteia în funcție prin încetarea ilegală a raporturilor de muncă cu reclamanta.

Din esența și conținutul art. 75 alin. (2) și (3) din Codul muncii rezultă că, suspendarea contractului individual de muncă presupune suspendarea prestării muncii de către salariat și a plăților drepturilor salariale (salariu, sporuri, alte adaosuri) de către angajator, pe toată durata suspendării contractului individual de muncă, drepturile și obligațiile părților, în afară de cele prevăzute la alin. (2) continuă să existe, dacă prin actele normative în vigoare, prin convenții colective, prin contractul colectiv și cel individual de muncă nu se prevede altfel.

Potrivit materialelor dosarului, a referinței și probelor prezentate de către partea pârâtă, Ioana Stoica, a fost angajată în funcția de Director al IP GM Porumbrei, la data de 28 februarie 2011 în conformitate cu ordinul nr. 15-p, iar ulterior prin ordinul nr. 102-p din 04 iulie 2011 în temeiul hotărârii Judecătorei

Cimișlia din 27 iunie 2011, în temeiul art. 78 alin. (1) lit. d) din Codul muncii, s-a dispus suspendarea raporturilor de serviciu,

A menționat că, de la data suspendării raporturilor de serviciu ale dnei Ioana Stoica, din anul 2011 și până în anul 2019, când a fost restabilită, au trecut 8 ani, iar din sensul art. 75 alin. (2) și (3) din Codul muncii și art. 50 alin. (6) din Codul educației, reiese că, directorii și directorii adjuncți ai instituției publice de învățământ general sunt numiți în funcție pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcția devenind vacantă, astfel consideră că, raporturile de muncă ale dnei Ioana Stoica, au încetat de drept cel puțin în anul 2016, raportat la art. 75 alin. (2) și (3) din Codul muncii, ce stabilește că, în perioada suspendării raporturilor de muncă - se suspendă doar plățile salariale și prestarea muncii de salariat, celelalte drepturi și obligații derivate din contract continuă să existe.

Mai mult de cât atât, a atras atenția asupra faptului că, raporturile de serviciu ale dnei Ioana Stoica, la care se face referire în ordinul contestat, au încetat de drept inclusiv și în virtutea art. 153 alin. (1) din Codul educației, în conformitate cu care, legislatorul a stabilit că, contractele individuale de muncă ale directorilor instituțiilor de învățământ publice, cu excepția celor din învățământul superior, de la numirea cărora au trecut mai mult de 5 ani încetează de drept la expirarea a 4 luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod (care a intrat în vigoare la data de 23 noiembrie 2014).

Astfel consideră că, pârâta a aplicat vădit eronat legea materială și a emis un act contrar prevederilor legii.

Prin încheierea din 20 mai 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central, s-a atras în proces, în calitate de terț, Ioana Stoica. (f.d.46, vol. I)

Prin hotărârea din 10 mai 2022 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central, cererea de chemare în judecată înaintată depusă de Lilia Amanu împotriva Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia, terț Inspectoratul de Stat al Muncii și Ioana Stoica, s-a declarat admisibilă.

S-au respins ca fiind neîntemeiate cerințele cu privire la anularea actului administrativ individual - Ordinul nr 304-p din 28 noiembrie 2019 privind încetarea contractului individual de muncă cu Lilia Amanu, obligarea restabilirii în funcție de director a IP GM Porumbrei și restituirea prejudiciului material.

S-a declarat inadmisibilă cererea reclamantei Lilia Amanu în partea obligării reparării prejudiciului moral - 100 000 lei.

S-a încasat de la Lilia Amanu în beneficiul Consiliului raional Cimișlia, cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 5 000 lei.

În rest cerințele au fost respinse. (f.d.172, 176-180, vol. I)

La 31 mai 2022, avocatul Anatolie Casap, în interesele reclamantei Amanu Lilia, a înaintat cerere de apel nemotivată, iar ulterior la data de 29 septembrie 2022 cerere de apel motivată, prin care a solicitat casarea integral a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 23 ianuarie 2023 a Curții de Apel Comrat, s-a admis apelul declarat de avocatul Anatolie Casap în interesele reclamantei Lilia Amanu.

S-a casat integral hotărârea din 10 mai 2022 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central și s-a emite o decizie nouă de admitere parțială acțiunii.

S-a anulat actul administrativ - Ordinul nr.304-p din 28 noiembrie 2019 cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu dna. Lilia Amanu.

S-a obligat Direcția Învățământ General Cimișlia să emită actul administrativ privind achitarea în beneficiul Liliei Amanu a diferenței salariului pentru absența forțată de la muncă, pentru perioada în care a fost privată de exercitarea funcției conform contractului individual de muncă nr.25/16 din 22 decembrie 2018 de la 28 noiembrie 2019 până la 22 decembrie 2021, cu reținerile corespunzătoare.

S-a încasa din contul Direcția învățământ General Cimișlia în beneficiul Liliei Amanu, cu titlu de prejudiciu moral, suma în mărime de un salariu mediu lunar.

În rest, cerințele de restabilire în funcție și de compensare a prejudiciului moral s-au respins.

S-a încasat de la Direcția Învățământ General Cimișlia în beneficiul Liliei Amanu, cu titlu de compensare a cheltuielilor judiciare legate de asistență juridică, suma de 3 000 lei.

În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că concluziile primei instanțe sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei și la adoptarea hotărârii instanța a aplicat eronat normele dreptului material ce guvernează raportul litigios.

În context, referitor la legalitatea ordinului șefului Direcției Învățământ Cimișlia nr. 304-p din 28 noiembrie 2019, Colegiul instanței de apel a menționat că, conform art. 82 lit. f) din Codul muncii, contractul individual de muncă încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de expirare a termenului contractului individual de muncă pe durată determinată – de la data prevăzută în contract, cu excepția cazului când raporturile de muncă continuă de fapt și nici una dintre părți nu a cerut încetarea lor, precum și a cazului prevăzut la art.83 alin.(3).

Pe când, la caz, potrivit contractului individual de muncă nr. 25/16 din 22 decembrie 2016 încheiat între angajator Direcției de Învățământ General Cimișlia și angajat Amanu Lilia, în pct. 4 este prevăzut că durata contractului este determinată începând cu data de 22 decembrie 2016 până la 22 decembrie 2021.

Potrivit ordinului nr. 247-p din 22 decembrie 2016 emis de Direcției de Învățământ General Cimișlia, Lilia Amanu a fost numită în funcția de director a IP Gimnaziul „Porumbrei”, s. Porumbrei pe o perioadă de 5 ani, începând cu data de 22 decembrie 2016 până la 22 decembrie 2021.

Astfel, Colegiul instanței de apel a remarcat că Ordinul nr. 304-p la 28 noiembrie 2019 privind încetarea contractului individual de muncă nr. 25/16 din 22 decembrie 2016, pe temeiurile art. 82 lit. f) Codul muncii, a fost emis contrar prevederilor legale. Or, la data emiterii acestuia, perioada contractului individual de muncă nr. 25/16 din 22 decembrie 2016 încă nu expirase de drept.

În consecință, în temeiul art. 224 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, instanța de apel a considerat necesar de a admite cerința în anulare a Ordinului Direcției de Învățământ General Cimișlia nr. 304-p din 28 noiembrie 2019, ca fiind ilegal, cu declararea nulității acestuia.

Totodată, cu referire la cerința de restabilire în funcția deținută, Colegiul a menționat că această cerință nu poate fi admisă, din motiv că termenul

contractului individual de muncă nr. 25/16 din 22 decembrie 2016, este expirat din data de 22 decembrie 2021.

În această consecvență, instanța de apel a constatat că la caz sunt aplicabile prevederile art. 330 alin. (1) lit. b) din Codul muncii, conform căruia, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă.

La fel, conform art. 90 alin. (1) și (2) lit. a) din Codul muncii, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia.

Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă.

În speță, s-a stabilit că reclamanta a fost privată abuziv de posibilitatea de a munci în calitate de director al IP Gimnaziul Porumbrei, ca urmare a concedierii ilegale din 28 noiembrie 2019. Circumstanță în care aceasta este în drept de a solicita compensarea salariului pentru toată perioada respectivă.

Referitor la mărimea compensării salariului neîncasat pentru absența forțată de la muncă, instanța de apel reține că Lilia Amanu, pe perioada 28 noiembrie 2019 până 22 decembrie 2021, deși a fost privată forțat de la activitatea salarială de director, aceasta a activat în continuare în calitate de profesor al gimnaziului, beneficiind de salariu pentru funcția respective, prin urmare, instanța de apel a conchis asupra obligării Direcției de Învățământ General Cimișlia, să emită actul administrativ privind achitarea în beneficiul ei a diferenței salariului pentru absența forțată de la muncă, pentru perioada în care a fost privată de exercitarea funcției conform contractului individual de muncă nr.25/16 din 22 decembrie 2018 de la 28 noiembrie 2019 până la 22 decembrie 2021, cu reținerile corespunzătoare.

Cu referire la capătul de acțiune privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a considerat că, suma prejudiciului moral solicitată de către Amanu Lilia în mărime de 100 000 de lei, este excesivă, dispunând încasarea din contul Direcției de Învățământ General Cimișlia în beneficiul Liliei Amanu a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, în mărime de un salariu mediu/lunar, sumă care este echitabilă și proporțională.

Ce ține de pretenția reclamantei/apelantei de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7 000 lei, a menționat că în procesul de examinare a cauzei în prima instanță și în instanța de apel, Lilia Amanu a fost reprezentată de avocatul Casap Anatolie. Potrivit copieii bonului de plată seria QL nr. 342508 din 03.12.2020 reclamanta a achitat serviciile avocațiale în sumă de 3 000 lei.

La 25 ianuarie 2023, avocatul Ion Stegărescu, în interesele Direcției de Învățământ General Cimișlia, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 ianuarie 2023 a Curții de Apel Comrat, iar la 25 aprilie 2023, a prezentat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei și menținerea hotărârii.

În motivarea recursului, avocatul Ion Stegărescu a invocat că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, or, cauza a fost judecată în

absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată - or, Consiliul raional Cimișlia a fost citat atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, pe bd. Mihai Viteazu 44. din mun. Cimișlia, pe când aceasta își are sediu și adresă juridică pe bd. Ștefan cel Mare, 12, din mun. Cimișlia. La fel consiliului nu i-a fost adus la cunoștință actul judecătoresc din 10 mai 2022 și actul judecătoresc din 23 ianuarie 2023.

A invocat că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat și față de Direcția Învățământ General Cimișlia, deoarece cauza a fost judecată în absența acesteia, or, aceasta având sediul și adresă juridică pe str. Mihai Viteazu 44, din mun. Cimișlia, pe când, aceasta fiind citată pe adresa: bd. Mihai Viteazu 42, din mun. Cimișlia. Totodată, nici acesteia, nu i-au mai fost aduse la cunoștință hotărârile.

Avocatul Ion Stegărescu a menționat că nu a apărut interesele Consiliul raional Cimișlia, dar ale Direcției Învățământ General Cimișlia, care nu a fost citat, nici într-un fel, atât de prima instanță, cât nici de instanța de apel.

La fel, consideră că Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, dar, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată sau a interpretat în mod eronat legea, contrar prevederilor art. 18 alin. (2) a Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

La 23 mai 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.102, vol, II), avocatul Anatolie Casap în interesele Liliei Amanu, a depus recurs motivat împotriva deciziei din 23 ianuarie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei în partea încasării parțiale a prejudiciului material și anume a salariului pentru perioada absentei de la serviciu, cu emiterea unei noi decizii prin care se va dispune încasarea din contul Direcției învățământ General în beneficiul reclamantei a salariului integral pe toată perioada privării ilegale de dreptul la muncă începând cu data de 02 decembrie 2019 - până la data de 22 decembrie 2021, în care Lilia Amanu urma să exercite funcția de director anterior deținută, cu reținerile stabilite de lege.

În motivarea recursului, avocatul Anatolie Casap a susținut că în speță, urma să fie admisă integral acțiunea în partea încasării salariului integral pentru toată perioada de privare ilegală de posibilitatea de a munci, deoarece recurenta nelegitim de la data eliberării din funcție, 02 decembrie 2019, până la data acțiunii contractului individual de muncă, a fost privată ilegal de posibilitatea de a munci, iar în acord cu prevederile art. 330 alin. (1) lit. b) din Codul muncii, ce stabilește că, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu. Deci în temeiul art. 329 alin. (1) și (2) din Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă, către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare nu are putere retroactivă.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

Examinând admisibilitatea recursurilor, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestora, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei a fost pronunțat de către Curtea de Apel Comrat la data de 23 ianuarie 2023 și a fost notificat reprezentanților recurenților, avocatului Anatolie Casap și avocatului Ion Stegărescu, prin intermediul poștei electronice (f.d.36, vol. II), la aceeași dată.

La 25 ianuarie 2023, prin intermediul poștei terestre, avocatul Ion Stegărescu, în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 ianuarie 2023 a Curții de Apel Comrat (f.d.57, vol. II).

Copia deciziei motivate a Curții de Apel Comrat din 23 ianuarie 2023 a fost notificată avocatului Anatolie Casap la **7 aprilie 2023** (f.d.59, vol. II), recurenteii Lilia Amanu la 27 martie 2023 (f.d.65, vol. II) și avocatului Ion Stegărescu la **28 martie 2023** (f.d.60, vol. II).

Avocatul Ion Stegărescu, interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia, a depus **motivarea recursului la 25 aprilie 2023** (f.d.66-95, vol. II).

Avocatul Anatolie Casap, în interesele Liliei Amanu, a depus **recursul motivat la 23 mai 2023** (f.d.97-102, vol. II).

Referitor la recursul declarat de avocatului Ion Stegărescu în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, Completul de judecată al Curții Supreme

de Justiție consideră că la depunerea acestuia, recurentul a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de avocatului Ion Stegărescu în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în

această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de avocatului Ion Stegărescu în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia.

Referitor la recursul declarat de avocatul Anatolie Casap, în interesele Liliei Amanu Completul de judecată reține următoarele.

Regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un

anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Astfel, instanța de recurs reiterează că, dispozitivul deciziei pronunțat de către Curtea de Apel Comrat la data de 23 ianuarie 2023 a fost notificat reprezentantului Lilia Amanu, avocatului Anatolie Casap, prin intermediul poștei electronice la 23 ianuarie 2023 (f.d.36, vol. II).

Instanța de recurs menționează că în termenul prevăzut de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recurenta Lilia Amanu și avocatul său, Anatolie Casap, nu au depus cerere de recurs nemotivată.

Astfel că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), pentru declararea recursului, a început să curgă din data de 24 ianuarie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării dispozitivului deciziei instanței de apel, și a expirat la 22 februarie 2023.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), de declarare a recursului depus de avocatul Anatolie Casap, în interesele Liliei Amanu drept inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nedeclararea recursului în termen se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Liliei Amanu și reprezentantului ei, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de prezentare a recursului motivat.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de avocatul Anatolie Casap în interesele Liliei Amanu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de avocatul Ion Stegărescu în interesele Direcției Învățământ General Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia și recursul depus de avocatul Anatolie Casap în interesele Liliei Amanu, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Aliona Miron

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc